

Arbejdere er dem, der angiver Tonen. En tysk Fabrikant træder aldrig, i alt Fald meget sjælden, i det direkte personlige Forhold til sine Arbejdere, som baade de mindre Dimensioner og den større Menneskelighed herhjemme gør naturligt. Man hører meget sjældent, at den tyske Arbejdsgiver taler om sine Arbejdere anderledes end „die Leute“, — Folkene, som han var vant til at kommandere i Skyttegravene, og som han nu kommanderer i sine Gruber og Fabrikker efter nogenlunde den samme Livsopfattelse.

Gaa saa til Gengæld en Rundtur i en dansk Fabrik med Arbejdslederen dér. Han taler med Sørensen og Petersen og Jensen, som det ene Menneske til det andet, og hele den uhyre Forskel mellem Udlandets fremmedartede Forhold og de hjemlige Forhold træder klart for Dagen. Jeg tror, vi skal være glade og stolte over, at Forholdet er saaledes, stolte over den Forskel, der er mellem den hjemlige almindelige menneskelige Optræden mellem Danske indbyrdes, og hvad man ser i Udlandet. Men jeg tror ogsaa, at man skal tage Konsekvenserne af disse Forhold og være forsigtig og ikke forfuske Udviklingslinierne. En saadan Forfusning af Udviklingen herhjemme vil netop repræsenteres deraf, at man indfører Bedriftsraad efter udenlandsk Mønster, Bedriftsraad, som vor industrielle Struktur og Aanden i vor Industri, saaledes som jeg har belyst det, gør saa inderligt overflødige. Men disse Bedriftsraad vil ikke blot være overflødige i Danmark, de vil være positivt skadelige, saaledes som alt er skadeligt, der ikke naturligt passer ind paa den Plads, det skal have.

Jeg har allerede haft Lejlighed til at fremhæve, at Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, eller rettere Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne, her i Landet er opbygget og udviklet ad Frivillighedens Vej. I dette Forhold danner September-Forliget 1899, det Fredsdokument, som afsluttede den store Arbejdskamp i hint Aar, den afgørende Grundvold. Paa dette Fundament, som stadig er udviklet og udvidet siden, har Staten kunnet bygge sin Del af Systemet. Men vel at mærke, de gode Resultater, der er naaet, er kun vundet ved, at Staten har holdt sig til det strengt nødvendige og kun har lovfæstet, hvad Udviklingen allerede i Forvejen havde skabt Forudsætningen for. Først skabtes Indholdet, saa Rammerne, saaledes som det bør være. Saaledes er i sin Tid „Den permanente Voldgiftsret“ blevet til „Den faste Voldgiftsret“, og Forligsinstitutionen, som nødvendigvis maatte have Statsmagtens Stempel paa sig, føjedes ind som Slutstenen

i dette System, der staaer som et Mønster og stadig fremhæves som Mønster i alle andre Lande, der ønsker socialt Fremskridt og social Fremdrift. I øvrigt har Parolen herhjemme jo været, at man skal lade disse Forhold være undergivet Frivillighedens Udvikling, og alle Parter vil staa sig bedst derved. Jeg henviser saaledes til den afgjorte Modstand, som Tanken om tvungen Voldgift i Arbejdskonflikter har mødt ikke mindst fra vore Arbejderorganisationers Side, for at vise, at det ingenlunde er et ensidigt Arbejdsgiverstandpunkt, jeg refererer, naar jeg fremhæver det nødvendige og ønskelige i, at man her lader Frivilligheden raade, men at ogsaa vore Arbejderorganisationer ud fra deres Betragtningssmaade staaer paa nøjagtigt samme principielle Standpunkt i Praxis.

Nu hører vi ganske vist hist og her Ytringer om, at det stramme Organisations-system, som betinger hele denne Udvikling, og som hele denne Udvikling nødvendigvis maa bygge paa, er ved at faa sine Skyggesider, er ved at skyde over Maalet. Vi har navnlig hørt den Kritik fremhævet fra rent agrariske Kredse, som for øvrigt i hele deres egen Økonomi bygger paa en gennemført Organisation uden Lige. Jeg skal ikke nærmere analysere dette Problem, dertil er Stedet her slet ikke, men blot fremsætte det Spørgsmaal, hvor man havde været henne, hvis Udviklingen ikke var gaaet saaledes, som den nu er gaaet. Jeg tror, at man tør sige, at baade nationaløkonomisk og socialt set har dette System, der saaledes er opbygget i de sidste 25 Aar herhjemme, været et enestaaende Værdi for vort Land. Nu bryder man pludselig ind i denne Udvikling, nu vil man pludselig gaa den modsatte Vej, nu vil man pr. Lovbud bryde ind i et System, som harmonisk og afrundet har udviklet sig. Man vil skabe Rammer uden Hensyn til Indhold, uden Hensyn til, om disse Rammer passer, ja, paa Trods af, at man kan sige sig selv, at de selvsagt ikke vil passe. Det er et fuldkomment og afgørende Brud paa den hidtidige Udvikling, dens Principper og Ideer, der saaledes er i Vente. Men mod dette Brud, upaaakrævet, nedbrydende og udansk, som det er, vil vi fra konservativ Side nedlægge den alvorligste Protest. Denne Modstand gælder saa vel Lovforslaget om Bedriftsraad som Helhed som dets enkelte Paragraffer. Vi har intet at diskutere, intet at byde som Forhandlingsgrundlag, thi det, der er af godt i dette Forslag, er ikke nyt, og det, der er nyt, anser vi for skadeligt og overflødigt. Her som i Spørgsmaalet